

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Úprava styku rodiče s dítětem nízkého věku v tzv. navykacím režimu a poté

Dne 19. března 2025 vyhlásil Ústavní soud nálezný sp. zn. II. ÚS 212/25 ze dne 12. 3. 2025, v němž se věnoval otázkám souvisejícím s úpravou a rozsahem styku nerezidentního rodiče (tj. rodiče primárně nepečujícího) s dítětem nízkého věku, kterému v době rozhodování odvolacího soudu byly 2 roky a 8 měsíců. Hlavní přínos uvedeného nálezu lze však spatřovat též v tom, že se Ústavní soud podrobně zabýval úpravou styku v tzv. navykacím režimu, jakož i poté. Ústavní soud zdůraznil, že obecné soudy musí mít při úpravě styku vizi budoucího vývoje dítěte a přihlížet k ní a nesmí bez dalšího pominout budoucí běžný styk.

V dané věci rodiče nejprve uzavřeli dohodu, že nezletilá dcera bude v péči matky a s otcem se bude stýkat každou sudou sobotu od 8:00 do 14:15 hodin a každou lichou sobotu od 10:00 do 16:30 hodin. V té době byl nezletilý cca 1 rok. Následně otec podal návrh na úpravu styku s nezletilou dcerou (v té době téměř dvouletou) od pátku do neděle 1x za 14 dnů a současně žádal zvláštní úpravu styku o Vánocích, Velikonocích a letních prázdninách. Pro úplnost je nutno doplnit, že s ohledem na pracovní povinnosti otce nebylo možno realizovat styk otce s nezletilou během pracovního týdne, ale pouze o víkendech.

Okresní soud změnil předchozí úpravu styku a stanovil otcí styk každý sudý týden od soboty do neděle a dále o Vánocích a Velikonocích. Návrh na úpravu styku o letních prázdninách v rozsahu navrženém otcem okresní soud zamítl s odkazem na příliš dlouhé odloučení dcery od matky. Oba rodiče se do rozsudku odvolali a odvolací soud následně běžný styk otce s nezletilou oproti rozhodnutí okresního soudu mírně rozšířil. Ani odvolací soud ovšem neupravil styk v letních měsících, ovšem s odůvodněním, že se jedná o dobu časově vzdálenou (v době rozhodnutí za 7 měsíců) a zatím není známo, jak bude běžný styk nezletilé s otcem probíhat a jak si nezletilá na přespávání u otce zvykne. Otec následně podal ústavní stížnost, kterou Ústavní soud shledal částečně důvodnou.

Ústavní soud ve svém nálezu opětovně připomněl, že při rozhodování věcí týkajících se péče o dítě a styku s dítětem je vždy nutno vycházet z premisy, že **dítě má právo na rovnocennou péči obou rodičů a práva obou rodičů na péči o dítě mají stejnou váhu**. Byť se jedná o dlouhodobě ustálený a obecně přijímaný předpoklad, stále se v praxi setkáváme s tím, že někteří rodiče si uzurpují péči o dítě sami pro sebe (často právě u velmi malých dětí) a chtějí rozhodovat o tom, kdy druhému rodiči dítě tzv. „půjčí“. Soudní praxe opakovaně konstatovala, že u velmi malých dětí je nutno hledat možnosti, jak umožnit druhému rodiči častější styk s dítětem, aby mohlo dojít k navázání a upevnění bližšího vztahu mezi rodičem a dítětem. Je obecně přijímáno, že odloučení od primárně pečujícího rodiče a uvykání na péči druhého rodiče je spojeno s určitou mírou psychického nepohodlí dítěte, což je naprosto přirozené. Právě rozšiřováním styku s druhým rodičem je možné dítě na péči druhého rodiče nejlépe navyknout.

V předmětném nálezu Ústavní soud jako vhodnou inspiraci a zdroj informací pro zhodnocení právních i psychosociálních aspektů při rozhodování o úpravě péče o nezletilé připomněl program Sdílené rodičovství[1], jakož i závěry zejména 3. a 8. rodinněprávního symposia Justiční akademie[2]. Děti raného věku si tvoří vztahy právě prostřednictvím péče a běžných úkonů jako je krmení,

oblékání, hygiena, uspávání apod. Již v batolecím věku je tedy možné přidat přenocování dítěte. V období kolem třetího roku věku lze uvažovat o zcela rovnoměrném střídání v péči o dítě, když přitom platí, že čím nižší věk dítěte, tím kratší interval střídání.

Význam uvedeného nálezu lze však spatřovat právě ve **vnímání a rozhodování o tzv. navykacím režimu**. Ústavní soud zdůraznil jeho přechodný charakter a smysl připravit dítě nízkého věku na cílový standardní režim širšího běžného styku. Ústavní soud konstatoval, že: *„U malého dítěte s rapidnějšími vývojovými skoky má rodič značný vliv na rozvoj dítěte v mnoha oblastech života. S ohledem na běh času pro dítě má potom negativní dopad na vytváření pevných vazeb rodičů a dětí jak délka soudního řízení, tak chybějící odpovídající vykonatelná soudní úprava styku. Nebrání-li rozhodnutí o podobě styku zvláštní okolnosti, součástí práva na soudní ochranu a zároveň práva na ochranu rodičovství je nastavení péče každého z rodičů tak, aby se mohli podílet rovnoměrně na péči a pečujících úkonech o dítě. V opačném případě by bylo nezbytné soudně nastavovat na počátku života dítěte co pár měsíců novou úpravu pouze z důvodu věku. To není ani efektivní, ani žádoucí.“* Současně nelze pominout zákonnou podmínku pro případnou změnu rozhodnutí zakotvenou v ustanovení § 909 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění, kdy by se muselo jednat o podstatnou změnu poměrů v takových skutečnostech, které tvořily skutkový podklad pro předchozí rozhodnutí soudu[3]. Dle Ústavního soudu je těžko představitelné, že by k takové podstatné změně poměrů mělo docházet v krátkých časových úsecích kopírujících pouze a jen psychosociální rozvoj dítěte, který je u velmi malých dětí poměrně překotný.

Ústavní soud proto judikoval, že: ***„Upravují-li soudy styk rodiče s dítětem nízkého věku a považují-li za potřebné upravit styk zprvu v užším rozsahu jako tzv. navykací režim, musí pak současně upravit i rozsah styku po takovémto ze své podstaty dočasném režimu s presumpcí, že navykací režim splní svůj účel a dítě připraví na širší (pro dané životní období cílový) rozsah běžného styku. (...) Zároveň soudy nesmí pro budoucno pomíjet možnost upravit rozsah péče doposud nerezidentního rodiče i formou střídavé péče, a to zprvu alespoň asymetrické. (...) Soudy i o styku rozhodují podle stavu ke dni rozhodnutí, rozhodují však o úpravě styku pro dobu budoucí, proto musí mít vizi budoucího vývoje dítěte určitého věku a přihlížet k ní.“*** Nedodržení uvedených zásad může znamenat zásah do práva rodiče na péči a výchovu dítěte podle čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod ve spojení s právem na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Přestože tedy nelze předvídat, jak adaptace dítěte v tzv. navykacím režimu proběhne a jak se bude dále vyvíjet konkrétní situace v životě dítěte i jeho rodičů, nemohou obecné soudy rezignovat na nastavení základního rámce rodinného fungování i po tomto „zkušebním“ období. Svůj význam to má zejména v těch případech, v nichž ani sebemenší rozšíření styku dohodou rodičů není možné a rezidentní rodič odmítá bez vykonatelného soudního rozhodnutí učinit jakýkoli vstřícný krok a umožnit druhému rodiči delší kontakt a péči o dítě. Ústavní soud proto v uvedeném nálezu rovněž doporučil, aby obecné soudy v rozhodnutí o péči a styku předem avizovaly, jaká kritéria mohou být rozhodná pro změnu aktuálního nastavení péče, resp. styku. Rodiče tak budou tímto způsobem jednoznačně obeznámeni s tím, jaké kroky mohou do budoucna případně sami učinit.

JUDr. Markéta Kubričanová,
advokátka

Valíček & Valíčková

advokátní kancelář, s.r.o.

[Valíček & Valíčková, advokátní kancelář](#)

Kanceláře **Brno**: Nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: info@brno-advokatnikancelar.cz

[1] Ptáček, R., Pemová, T. - Metodika programu Sdíleného rodičovství a brožura Sdíleného rodičovství pro rodiče, Národní institut pro děti a rodinu, dostupné >>> [zde](#).

[2] Dostupné >>> [zde](#).

[3] srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 20. 9. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2002/22

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)

- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)